

1. NAMNET PÅ ÄMNET/PREPARATET OCH BOLAGET/FÖRETAGET

1.1 Produktbeteckning

Handelsnamn	Rosmarin
-------------	----------

1.2 Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Användning av produkten	Till mat, kosmetika och hygieniska produkter. Eteriska oljor. För avslappnade effekt. 100 % ren eterisk olja.
Begränsningar av användningen	Till kosmetika och hygieniska produkter. Eteriska oljor.
Artikelnummer	4187

1.3 Närmare upplysningar om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad

Företag	GERTAB Sjukvårdsprodukter AB
Organisationsnummer	556264-9391
Adress	Ladugårdsvägen 5
Postnr/Ort	234 35 LOMMA
Telefon	040-41 64 00
Fax	040-41 60 08
Hemsida	www.gertab.nu
E-post	info@gertab.nu
I nödsituation, på icke arbetstid	112
Kontaktperson	Joakim Nilsson

2. FARLIGA EGENSKAPER

2.1 Klassificering av ämnet eller blandningen

Produktdefinition: Blandning.

Klassificering enligt EG-direktivet 1999/45/EG samt KIFS 2005:7

Xi, N; R10, R36/38, R43, R50/53, R51/53, R65

Klassificering enligt (EG) 1278/2008

Flam. Liq. 3; H226

Skin Irrit. 2; H315

Eye Irrit. 2; H319

Skin Sens. Cat.1; H317

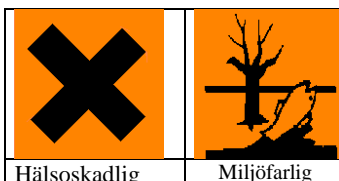
Aquatic Chronic 2, H410

Aquatic Chronic 2; H411

Asp. Tox. 1; H304

2.2 Märkningsuppgifter

Märkning enligt EG-direktivet 1999/45/EEG samt KIFS 2005:7

Innehåller	Rosmarinolja
------------	--------------

R-fraser

R10	Brandfarligt.
R36/38	Irriterar ögonen och huden.
R43	Kan ge allergi vid hudkontakt.
R50/53	Mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
R65	Farligt: kan ge lungskador vid förtäring.

S-fraser

S2	Förvaras oåtkomligt för barn.
S24/25	Undvik kontakt med huden och ögonen.
S29	Töm ej i avloppet.
S37	Använd lämpliga skyddshandskar.
S61	Undvik utsläpp i miljön. Läs särskilda instruktioner/varuinformationsblad.
S62	Vid förtäring, framkalla ej kräkning. Kontakta genast läkare, visa förpackningen eller etiketten.

2.3 Andra faror

Hälsofara: Produkten är hälsoskadlig.

Brandfara: Lagras som brandfarlig vätska klass 2b. Flampunkt 43°C.

Miljöfara: Produkten är miljöfarlig

2.4 Övrig information

Kosmetiska och hygieniska produkter ska vara märkta med innehåll angivet som INCI-benämning.

INCI-namn: Rosmarinus officinalis.

3. SAMMANSÄTTNING/UPPGIFTER OM BESTÄNDSDELAR**3.1 Blandningar**

Eterisk olja utvunnen genom destillering av blad från Rosmarinus officinalis.

Nr	Ämnesnamn	CAS-nummer	EG-nummer	REACH-reg. - nummer	Konc. v-(%)	Faroklassificering	CLP-klassificering
1	Rosmarinolja	8000-25-7	616-767-5	--	100	Xi, N; R10, R36/38, R43, R50/53, R65	Flam. Liq. 3; H226 Skin Irrit. 2; H315 Eye Irrit. 2; H319 Skin Sens. Cat.1; H317 Aquatic Chronic 2, H410 Asp. Tox. 1; H304

I produkten Rosmarin kan följande allergener i märkningspliktiga mängder förekomma:

Nr	Ämnesnamn	CAS-nummer	EG-nummer	REACH-reg. - nummer	Konc. v-(%)	Faro-klassificering	CLP-klassificering
1	D-limonen	5989-27-5	227-813-5	--	≤ 6	Xi; N; R10, R38, R43, R50/53	Flam. Liq. 3; H226 Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. Cat.1; H317 Aquatic Chronic 2, H410
2	Linalol	78-70-6	201-134-4	--	≤ 1,5	Xi; R38, R43	Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. Cat.1; H317

R-frasernas och faroangivelsernas betydelse framgår i avsnitt 16. Hygieniska gränsvärden framgår i avsnitt 8 om sådana finns.

4. FÖRSTA HJÄLPEN**4.1 Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen**

Inandning	Frisk luft och vila.
Hudkontakt	Skölj huden med mycket vatten och tvätta därefter med tvål. Avlägsna kontaminerade kläder. Vid irritation smörj med vegetabilisk olja. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

Kontakt med ögonen	Håll ögonlocken brett isär. Avlägsna eventuella kontaktlinser. Skölj med en mjuk vattenstråle i cirka tio minuter. Kontakta läkare om besvär kvarstår eller irritation uppstår.
Förtäring	Skölj munnen flera gånger med vatten och spotta ut. Vid förtäring av små mängder drick mycket vatten. Kontakta genast läkare om större mängd har förtärs och visa denna förpackning eller etiketten. Framkalla ej kräkning.

4.2 De viktigaste symptomen och effekterna, både akuta och fördröjda

Inandning	Ej relevant.
Hudkontakt	Ren eterisk olja kan vid upprepad eller längre tids exponering orsaka hudirritation. Kan ge allergi vid hudkontakt.
Kontakt med ögonen	Kan vid längre tids exponering irritera ögonen. Stänk i ögonen kan ge sveda och rodnad.
Förtäring	Koncentrerad eterisk olja kan ge lungskador vid förtäring.

4.3 Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Meddelande till läkare	Symptomatisk behandling.
Speciella behandlingar	Ej relevant.

5. BRANDBEKÄMPNINGSSÅTGÄRDER

5.1 Släckmedel

5.1 Allmän information	Brandfarlig produkt. Lagras som brandfarlig vätska klass 2b.
5.1.1 Lämpliga släckmedel	Släck med kolsyra, pulver eller skum.
5.1.2 Olämpliga släckmedel	Direkt vattenstråle.

5.2 Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

Brand- och explosionsrisk	Brandfarlig produkt.
Farliga förbränningsprodukter	Undvik inandning av giftiga rökgaser. Vid brand bildas kolmonoxid och koldioxid.

5.3 Råd till brandbekämpningspersonal

Personlig skyddsutrustning	Använd kemskyddsdräkt och andningsapparat.
Annan information	Behållare i närheten av brand flyttas eller kyles med vatten, om det kan göras utan att fara uppstår. Förhindra att släckvatten/skum når grundvatten, vattendrag, vattentäkt, dagvattenledning och avloppsreningsverk eftersom ämnet kan ha förorenat släckvattnet/skummet. Valla in, samla upp och ta omhand förorenat släckvatten/skum. Brandavfall och förorenat släckvatten skall omhändertas enligt lokala föreskrifter.

6. ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

6.1 Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Sörj för god ventilation. Undvik spill på hud och stänk i ögonen. Undvik inandning av ångor i större mängder. Avlägsna alla antändningskällor. Undvik öppen eld. Använd individuell skyddsutrustning (skyddsglasögon, skyddsskor, skyddskläder). Töm ej i avloppet.

6.1.1 För annan personal än räddningspersonal

Använd skyddsutrustning som framgår under avsnitt 8.

6.1.2 För räddningspersonal

Använd skyddsutrustning som framgår under avsnitt 8.

6.2 Miljöskyddsåtgärder

Förhindra att spill kommer ut i vattendrag eller avlopp och förorenar jord och vegetation.

6.3 Metoder och material för inneslutning och sanering

Större spill: Valla in med vermikulit, sand, jord eller annat inert absorptionsmaterial och samla upp i förslutbara behållare. Material bortskaffas som farligt avfall, se avsnitt 13. Förhindra utsläpp i avloppet.

Mindre spill: Tvätta golv med tvålatten och torka upp.

Töm ej i avloppet och undvik utsläpp i miljön.

6.4 Hänvisning till andra avsnitt

Se avsnitt 8 för information om personlig skyddsutrustning.

Se avsnitt 13 för information bortskaffande av avfall.

7. HANTERING OCH LAGRING

7.1 Försiktighetsmått för säker hantering

Hantering	Sörj för god ventilation. Arbeta med större mängder bör enbart ske i väl ventilerat utrymme. Undvik inandning av större mängder. Det bör finnas tillgång till ögonspolning på arbetsplatsen Undvik kontakt med ögon, hud och slemhinnor. Iakttag god arbetshygien. Ät inte, drick inte och rök inte under hanteringen av produkt. Tvätta händerna före paus och vid arbetets slut.
------------------	--

7.2 Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet

Lagring	Vid rekommenderad lagring är produkten hållbar i minst ett år. Förvaras åtskilt från antändningskällor. Lagras som brandfarlig vätska klass 2b. Förvaras oåtkomligt för barn. Förvaras torrt och svalt, i täta originalförpackningar (aluminium, glas eller stål) på väl ventilerad plats. Skyddas från ljus och värme. Minimera kontakten med luft.
Förhållanden som ska undvikas	Undvik ljus, fukt och värme. Håll åtskilt från oxidations- och reduktionsmedel samt starka syror och baser.

7.3 Speciella egenskaper och risker

Förhållanden som ska undvikas	Ej tillämpligt.
--------------------------------------	-----------------

7.4 Specifik slutanvändning

Specifika användningsområden	Ej tillämpligt.
-------------------------------------	-----------------

8. BEGRÄNSNING AV EXPONERING/PERSONLIGT SKYDD

8.1 Kontrollparametrar

Hygieniskt gränsvärde:

Ämnesnamn	CAS nr.	Intervall	ppm	mg/m ³	År	Anm.
D-limonen (NGV)	5989-27-5	--	25	150	--	--
D-limonen (KTV)	5989-27-5	--	50	300	--	--

8.2 Begränsning av exponeringen

Sörj för god ventilation. Arbeta med större mängder bör enbart ske i väl ventilerat utrymme. Det bör finnas tillgång till ögonspolning på arbetsplatsen. Undvik kontakt med ögon, hud och slemhinnor. Iakttag god arbetshygien. Ät inte, drick inte och rök inte under hanteringen av produkt. Tvätta händerna före paus och vid arbetets slut.

8.2.1 Lämpliga tekniska kontrollåtgärder

Ej relevant för denna produkt.

8.2.2 Individuella skyddsåtgärder, t ex personlig skyddsutrustning

8.2.2.1 Andningsskydd	Ej relevant.
8.2.2.2 Ögonskydd/ ansiktsskydd	Använd skyddsglasögon vid risk för stänk.
8.2.2.3 Handskydd	Använd skyddshandskar vid långvarig exponering eller vid risk för direktkontakt.
8.2.2.4 Hudskydd	Använd lämpliga skyddskläder och skyddskar.

8.2.3 Termisk fara

Termisk fara	Brandfarlig produkt.
--------------	----------------------

8.2.4 Begränsning av miljöexponeringen

Töm ej i avloppet. Undvik utsläpp i miljön. Läs särskilda instruktioner/varuinformationsblad.

9. FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

9.1 Information om grundläggande fysikaliska och kemiska egenskaper

Form	Vätska.
Färg	Klar färglös eller svagt gul färg.
Lukt	Karaktäristisk doft.
Densitet	0,890 – 0,930 g/cm ³ vid 20 °C.
Kokpunkt	Ej tillgängligt.
Smältpunkt/fryspunkt	Ej tillgängligt.
Ångtryck	Ej tillgängligt.
Löslighet i vatten	Ej löslig i vatten.
Löslighet i organiska lösningsmedel	Löslig i etanol.
Optisk vridningsförmåga	-5° / + 10°
Refraktionsindex	1.4640 – 1.4700
Gasdensitet (luft = 1)	Ej tillgängligt.
Avdunstningshastighet	Ej tillgängligt.
Flampunkt	43°C
Självantändnings- temperatur	Ej tillgängligt.
Explosionsområde. Vol	Ej bestämt.
Brandfarlighet (fast, gas)	Brandfarlig produkt.
Viskositet	Ej tillgängligt.
Log Pow	4, 23 (D-limonen)
Sönderdelningstemperatur	Ej tillgängligt.

10. STABILITET OCH REAKTIVITET

10.1 Reaktivitet	Stabil under normala användnings- och lagringsförhållanden.
10.2 Kemisk stabilitet	Kemiskt stabil under normala användnings- och lagringsförhållanden.
10.3 Risken för farliga reaktioner	Oxidering ökar genom hög temperatur, ljus, och luft (syre).
10.4 Förhållanden som ska undvikas	Undvik ljus, fukt och värme. Minimera kontakten med luft.
10.5 Oförenliga material	Håll åtskilt från oxidations- och reduktionsmedel samt starka syror och baser.
10.6 Farliga sönder- delningsprodukter	Vid stark uppvärmning avges brännbara ångor. Vid termisk sönderdelning bildas kolmonoxid och koldioxid.

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

11.1 Information om de toxikologiska effekterna

Akut toxicitet

Bedömning av akut toxicitet:

Ej skadligt vid inandning. Ej skadligt vid hudkontakt. Kan ge lungskador vid förtäring.

Experimentella/beräknade data för Rosmarin:

Exponeringsväg	Värde/enhet	Djurart	Exp. tid	Not
LD50, oralt	> 5.000 mg/kg	råtta		
LD50, dermalt	> 10.000 mg/kg	kanin		

Övriga upplysningar om hälsofara för produkten

Allmänt	Produkten klassificeras som hälsoskadlig. Denna eteriska olja bör ej användas vid graviditet, högt blodtryck eller epilepsi.
Inandning	Ej relevant.
Hudkontakt	Ren eterisk olja kan vid upprepad eller längre tids exponering orsaka hudirritation. Kan ge allergi vid hudkontakt.
Stänk i ögonen	Kan vid längre tids exponering irritera ögonen. Stänk i ögonen kan ge sveda och rodnad.
Förtäring	Koncentrerad eterisk olja kan ge lungskador vid förtäring.

Irritation

Bedömning av irriterande effekter

Frätande /irriterande på huden: Måttliga irriterande effekter på kaninhud, 500mg/24h.

Experimentella/beräknade data

Experimentella/beräknade data för Linalol:

Frätande /irriterande på huden	Mycket irriterande på kaninhud (100 mg/24h). Milt irriterande på hud, människa (16 mg/48H).
Allvarliga ögonskador/ ögonirritation	Ej tillgängligt.

Experimentella/beräknade data för D-limonen:

Frätande /irriterande på huden	Måttlig irritation vid 500 mg/24h i öga på kanin.
Allvarliga ögonskador/ ögonirritation	Ej tillgängligt.
D-Limonen i direktkontakt med huden orsakar irritation och i djurförsök även allergiska kontakteksem. De senare beror inte på ren limonen utan oxidationsprodukter som uppstår då limonen kommer i kontakt med luftens syre.	

Sensibilisering vid inandning/hudkontakt

Bedömning av sensibilitet:

Produkten kan vara allergiframkallande vid hudkontakt.

Mutagenicitet i könsceller

Bedömning mutagenicitet:

Den kemiska strukturen talar inte för en mutagen verkan.

Carcinogenicitet

Bedömning carcinogen:

Den kemiska strukturen ger ingen anledning till specifik misstanke om en sådan effekt.

Reproduktionstoxicitet

Bedömning reproduktionstoxicitet:

Den kemiska strukturen talar inte för en reproduktionstoxisk verkan.

Utvecklingstoxicitet

Bedömning av teratogenicitet:

Den kemiska strukturen talar inte för en fosterskadande verkan.

Specifik organtoxicitet (enstaka exponering)

STOT bedömning av toxicitet vid singeldos:

Baserat på tillgänglig information förväntas ingen organspecifik toxicitet.

Toxicitet vid upprepad dosering och specifik organtoxicitet (upprepad exponering)

STOT bedömning av toxicitet vid upprepade doser:

Baserat på tillgänglig information förväntas ingen organspecifik toxicitet.

Fara vid aspiration

Kan ge lungskador vid förtäring.

12. EKOLOGISK INFORMATION

12.1 Toxicitet

Akvatisk toxicitet i vattenmiljön för D-limonen.

Test	Värde/enhet (mg/l)	Testmetod	Exp. tid	Art
Fisk LC50	0,7 mg/l		96 h	Pimephales promelas
Daphnia EC50	0,73 mg/l		48 h	D. pulex

Sannolikt bioackumulerande. Ämnet är lättnedbrytbart, 84 % bryts ned på 28 dygn (OECD 301D).

Ekotoxicitet	<p>Produkten är giftig för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.</p> <p>D-limonen är mycket giftig för vattenlevande organismer.</p> <p>Större utsläpp kan vålla akut förgiftning av fisk och andra vattenorganismer.</p>
---------------------	--

12.2 Persistens och Nedbrytbarhet

Produkten är inte biologiskt lättnedbrytbart.

D-limonen: Aerob biodegradering, men ej anaerob.

12.3 Bioackumuleringsförmåga

D-limonen har hög bioackumuleringspotential i vattenmiljön.

LogPow: 4,23

BCF: 660,69

12.4 Abiotisk nedbrytbarhet

Ej tillgängligt.

12.5 Rörlighet i jord

Olöslig i vatten. Produkten flyter på vatten. Produkten har ingen mobilitet.

12.6 Resultat av PBT- och vPvB-bedömningen

Produkten innehåller inte ämnen som uppfyller PBT (långlivade, bioackumulerbara och toxiska ämnen).

12.7 Andra skadliga effekter

Inga kända.

12.8 Slutsats

Produkten bedöms vara miljöfarlig. Den är mycket giftig för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön. Undvik utsläpp i jord och vatten.

13. AVFALLSHANTERING

13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Produkt

Avfallshantering	Rester och spill är farligt avfall. Destrueras vid godkänd destruktionsanläggning. Rådfråga lokala myndigheter vid omhändertagande av avfall. Små mängder tas som hand som vanliga hushållssopor. Kontakta kommunen eller SAKAB. Se EWC-kod nedan.
Farligt avfall	Ja.

Förpackning

Avfallshantering	Ej rengjort tomemballage är farligt avfall. Destrueras vid godkänd destruktionsanläggning. Kontakta kommunen eller SAKAB. Väl tömda och rengjorda engångsförpackningar kan lämnas till lokala återvinningscentraler eller hämtas av lokala entreprenörer som annat avfall. Se EWC-kod nedan.
-------------------------	---

Europeiska avfallskatalogen (EWC)

Avfallskod	Avfallsbeteckning
02 03 99	Annat avfall.

14. TRANSPORTINFORMATION

Produkten är farligt gods vid transport.

	ADR/RID	ADN/ADNR	IMDG	IATA
14.1 UN-nummer	1993	Ej tillämplig i Sverige	1993	1993
14.2 Officiell transportbenämning	Brandfarlig vätska n.o.s. (eterisk olja)	--	Flammable liquid n.o.s. (eteric oil)	Flammable liquid n.o.s. (eteric oil)
14.3 Transportklass(er)	3	--	3	3
14.4 Förpackningsgrupp	III	--	III	III
14.5 Miljöfaror	Ja	--	Marine pollutant	Yes
14.6 Särskilda försiktighetsåtgärder	Inga	--	Inga	Inga
Ytterligare information	Tunnelkod: E Faronummer: 33	--	EmS: 3.07 MFAG See 4:2	Ingen

14.7 Bulktransport enligt bilaga II till MARPOL 73/78 och IBC-koden

Omfattas ej av dessa regler.

15. GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

15.1 Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö

Märkning enligt EG-direktiven 67/548/EG, 1999/45/EEG och KIFS 2005:7 finns under avsnitt 2. Säkerhetsdatablad är utformat enligt Bilaga II i REACH-förordningen (EG) 1907/2006 samt Kommissionens förordning (EG) nr 453/2010 bilaga I.

Tillstånd	Ej tillämpligt.
Användningsbegränsning	Får endast användas enligt användningsområde angivet i avsnitt 1.2.
Övrig EU-lagstiftning	Produkten innehåller inga Seveso-ämnen, inga ozonnedbrytande ämnen och inga persistent organiska föreningar.
Nationella regler	Lagras som brandfarlig vätska klass 2b. Hygieniska gränsvärden - AFS 2011:18. Avfallsförordningen - SFS 2011:927.

15.2 Kemikaliesäkerhetsbedömning

Krävs ej för blandningar.

16. ANNAN INFORMATION

LEVERANTÖRENS ANTECKNINGAR

Säkerhetsdatablad framtaget och godkänt av Gertab Sjukvårdsprodukter AB.

Ytterligare information

Uppgifterna motsvarar vår nuvarande kunskap om produkten, och skall ge vägledande information om faror och skyddsåtgärder vid yrkesmässig hantering av produkten. De ska inte uppfattas som garanterade produkttegenskaper. Eget ansvar för existerande lagar och bestämmelser ska iakttas av våra produkters mottagare.

Faroangivelser angivna under avsnitt 2 och 3

Nr.	Text
R10	Brandfarligt.
R38	Irriterar huden .
R36/38	Irriterar ögonen och huden.
R43	Kan ge allergi vid hudkontakt.
R50/53	Mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
R51/53	Giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
R65	Farligt: kan ge lungskador vid förtäring.

Faroangivelser angivna under avsnitt 2 och 3

H226	Brandfarlig vätska och ånga.
H304	Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna.
H315	Irriterar huden.
H317	Kan orsaka allergisk hudreaktion.
H319	Orsakar allvarlig ögonirritation.
H410	Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.
H411	Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.

Revisionsöversikt

Version	Revisionsdatum	Ansvarig	Ändringar i avsnitt
9.0	2011-09-10	Joakim Nilsson	Anpassning till Reach II format
10.0	2013-10-03	Joakim Nilsson	2, 3, 11 och 15